

Uttalelse fra Oslo Arbeidersamfunn:

Raskere integrering – hjelp til flere

Siden 1980-tallet har antallet flyktninger og asylsøkere innvilget opphold helt eller delvis vært basert på anslag om kapasiteten til integrering og oppfølging. For at Norge skal ta i mot flere mennesker på flukt, er det derfor viktig at vi lykkes med å integrere flere raskere inn i det norske samfunnet.

Det er stor forskjell på innvandrergupper og begrepet innvandrer er lite presist. Mange afrikanske og asiatiske innvandrere scorer både høyest og lavest i skolen, arbeidslivet og helse. Det er en sammenheng mellom utdanning, arbeid og helse. Blant førstegenerasjonsinnvandrere er det særlige utfordringer knyttet til frafall fra utdanning, arbeidsledighet og svakere helse enn hos befolkningen for øvrig. Oslo Arbeidersamfunn mener alle mennesker må settes i stand til å leve likeverdige liv. Goder som utdanning, deltakelse i arbeidslivet og kunnskap om helse må gjøres tilgjengelig for alle.

Oslo Arbeidersamfunn mener integreringen i mange tilfeller har vært svært vellykket, men at mange viktige skritt gjenstår særlig innenfor helse, utdanning og arbeid. Oslo arbeidersamfunn foreslår derfor følgende tiltak for en forsterket integreringsinnsats:

Utdanning

Gjennom utdanningsløpet fra barnehage til videregående opplæring skal enkeltmennesket tilegne seg grunnleggende ferdigheter i fag og sosial samhandling med andre. Utdanningsløpet skal bl.a. gi alle en god plattform som setter mennesker i stand til å velge sitt eget liv. Over halvparten av elevene med minoritetsandel ved yrkesfaglige skoler øst i Oslo faller fra i løpet av opplæringen, og mange står uten tilstrekkelige språkkunnskaper etter grunnskolen. For bedre integrering gjennom kompetanse vil Oslo Arbeidersamfunn:

- Innføre gratis kjernetid i barnehagen for alle
- Ansette flere lærere pr elev
- Systematisk prioritere flere lærerressurser til 1.-4.klasse hvor alle skal skrive, lese og regne
- Endre skolegrensene i Oslo for å utjevne sammensettingen av minoriteter ved den enkelte skole
- Bygge flere skoler i Oslo
- Innføre heldagsskole i Oslo
- Gjøre aktivitetsskolen tilgjengelig for alle
- Etablere et samarbeid med universitetet i Oslo og høyskolen i Oslo om rekruttering av flere lærere med minoritetsbakgrunn som vil jobbe i Osloskolen
- Utvide støtteordninger med gratis leksehjelp i Oslo.
- Sikre lære plass til alle som trenger det
- Utvide ordningen med praksisbrev i yrkesopplæringen
- Utvide voksenopplæringens kapasitet og minoritetskompetanse slik at mange voksne som trenger påbygning og omskolering får dette i rimelig tid, med god språklig veiledning og støtte.

Støtte ordningen med gratis utleie av offentlige bygg til alle ideelle og frivillige organisasjoner

Arbeid og velferd

Arbeid gir inntekt, stabilitet og en følelse av å bidra til fellesskapet. Arbeid til alle er Arbeiderpartiets jobb nr 1.

FAFO har avdekket at kandidater med et ikke-etnisk norsk navn, blir diskriminert til fordel for etnisk norske navn ved innkallelse av arbeidssøkende på intervju. Den kvinnelige

arbeidsledigheten er også stor hos enkelte innvandrergupper. Arbeid til alle er viktig for individene det gjelder, men også for norsk økonomi og velferdsstatens bærekraft. Arbeidsledigheten til 1.generasjons innvandrere på 8 prosent er relativt sett lav i Norge når man sammenligner med resten av OECD-området. Det er også svært positivt at 2.generasjons innvandreres arbeidsledighet på ca 5 prosent er systematisk lavere enn 1.generasjon i alle grupper. Det er allikevel noen innvandrergupper som har arbeidsledighet på nesten 50 prosent. Dette er altfor høyt. Kvinners arbeidsdeltakelse siden 1960-tallet tilsvarer mer tilskudd til BNP enn den samlede oljeaktiviteten. Ytterligere vekst i BNP og norsk velferd kan nås dersom også yrkesdeltakelsen blant innvandrere øker. Oslo Arbeidersamfunn mener

- De offentlige ytelsene må være bærekraftige for framtiden.
- De offentlige ytelsene skal sikre et trygt og godt liv for de som er avhengige av dem.
- Arbeids- og aktivitetslinja er overordnet og må forsterkes. Det skal lønne seg å jobbe.
- Retten til ytelser skal knyttes til rett og plikt til deltakelse.
- Partene i arbeidslivet må sammen med staten sikre at vi har et ordnet arbeidsliv som ikke utnytter enkeltgrupper.
- "Gjør din plikt - krev din rett," - og alltid i den rekkefølgen. Overfor nye borgere i Norge skal vi være tydelig på hvilke krav som gjelder og de rettigheter som derav følger.
- Uføreytelsene må i større grad gjøres midlertidig.

I følge Brochmannutvalget er det grunn til å tro at botid har betydning for innvandrernes

deltakelse på arbeidsmarkedet. Innvandrere med lang botid har gjennomgående høyere sysselsettingsfrekvens enn innvandrere med kortere botid.

Samtidig viser kohortstudier for arbeidsinnvandrere som kom på 1970-tallet at sysselsettingsraten etter 10 til 15 år begynte å falle. I år 2000, da mennene var mellom 45 og 64 år, var sysselsettingsraten blant disse arbeidsinnvandrerne falt til 50 pst. Det fant også sted en kraftig økning i trygdeavhengighet etter 10-15 års botid.

Brochmannutvalget har også tatt for seg utfordringer knyttet til stønadseksport. Denne er foreløpig av begrenset omfang, men øker raskt – ikke minst til EØS-området. I og med at Norge ikke kan forskjellsbehandle EØS-borgere, må eventuelle tiltak for å begrense denne eksporten komme som reduksjoner i ytelser som omfatter alle mottakere.

Overgangsstønad er stønad til livsopphold for personer som er alene om omsorgen for barn. Frisch senterets studie av sysselsetting og trygdebruk blant innvandrere fant at

hele 74 pst. av de somaliske kvinnene som hadde barn, og som ankom i perioden 1989–93, på et tidspunkt hadde mottatt overgangsstønad. Blant de som ankom i perioden 1998–2002 var andelen 52 pst. Bruken av overgangsstønad blant somaliske kvinner har vært framhevet som problematisk i flere sammenhenger.

Brochmannutvalget har satt søkelyset på en rekke forhold ved våre velferdsordninger som viser viktigheten av at vi må føre en konsekvent aktiviserings- og kvalifiseringslinje i velferds- og integrasjonspolitikken. Innsatsen må vris fra kontantoverføringer til tjenester der det er mulig. Brochmannutvalget anbefaler f.eks. at deler av barnetilleggene i uførepensjonen og i sosialhjelpen kan dreies mot konkrete tiltak for å fremme barns og unges deltakelse.

For bedre integrering gjennom arbeidslivet vil Oslo Arbeidersamfunn:

- -Kombinere graderte ytelser med rett og plikt til deltakelse i arbeid eller kvalifiseringstiltak,
- både på midlertidig og på mer permanent basis
- Sikre at personer i aktive tiltak ved sykdom blir utredet med sikte på helsetiltak og evt. avklaring av trygderettigheter igangsettes.
- Tidsbegrense uføretrygden oftere (for eksempel 3-5 år) for å se om medisinske fremskritt kan ha økt arbeidsevnen til mottaker i løpet av den tiden.
- Utrede opptakskrav og opptjente rettigheter i folketrygden og se dette i sammenheng med en eventuell etablering av minimumsstandarder for nye borgere.
- For å unngå at norske trygdeytelser utbetales på et etter lokale forhold uforholdsmessig høyt nivå, bør det utredes om det er praktisk og juridisk mulig å kjøpekrafts justere ytelser til gjenlevende ektefelle og barnepensjon der mottakerne er bosatt utenfor EØS, og ikke har egen botid i Norge. (kjøpekraftsjustering innebærer at ytelsen gir samme kjøpekraft i utbetalingslandet som i Norge).
- Erstatte overgangsstønaden for eneforsørgere eller nybakte mødre som ikke har rett på barselpenger med kvalifiseringsprogram, barnehageplass og bostøtte.
- Vri barnetilskuddet i sosialhjelpen over til aktiviteter for barn som skole, barnehage, SFO og fritidstilbud.
- Avvikle kontantstøtten og utvide ordningen med gratis kjernetid.
- Introduksjonsordningen styrkes, og oppfølging og arbeidsretting av hver enkelt deltaker må bli tettere.
- Fokuserer mer på innholdet og kvaliteten i de lokale språkopplæringstiltakene og i lokale arbeidsmarkeds- og kvalifiseringstiltak.
- Gi språkopplæring samtidig med annen aktivitet (herunder utdanning, kvalifisering, jobbsøking og annen type aktivisering)
- Få flere kvinner inn i aktiviseringstiltak. I familier der kun hovedforsørger mottar sosialhjelp og dermed også krav om å delta i aktiviseringstiltak bør også foreldre nr to, ofte kvinnen, komme inn i kvalifiseringsordninger.
- Gi arbeidsgiver bedre muligheter til å ansette innvandrere ved å utvide ordningene med lønnstilskudd (tidsbegrensede og mer langsiktige); og utvikling av traineeprogrammer og opplæringsstillinger.

- Tilby lokale arbeidsmarkeds- og kvalifiseringstiltak i regi av kommuner/bydeler. Og videre gi NAV Kommune mulighet til å ansette koordinatorene som leder prosjekter med deltakere som er på vei inn i arbeidslivet.
- Innføre kurs om etablering av næringsvirksomhet på flere språk, utvide lånerammene for næringsetablering og innføre etablererstipend i Oslo. Vi vil innføre entreprenørskap og innovasjon på timeplanen i alle Osloskoler.
- Gjøre Oslo til en kommune som aktivt bruker sosialt entreprenørskap til nyskaping innen sine velferdstjenester.
- Rekruttere flere med minoritetsbakgrunn i offentlig sektor gjennom blant annet å etablere flere praksisplasser i samarbeid med NAV.
- Sikre at tilbudet som gis voksne også gis til hjemmeboende ungdom i familier med lav inntekt (trygd, sosialhjelp) og arbeidsledige unge som søker sosialhjelp som henvises fra barnevernet.
- Gi tilbud om kvalifiseringskurs med norsk og praksisplasser til familier med lav inntekt som ikke faller inn under sosialhjelpkriteriene. Et slikt tilbud skal gis av kommuner/bydeler innenfor NAV-systemet.
- Flere arbeidsrettede og aktiviserende tiltaksplasser
- Språkkurs for arbeidsinnvandrere, analfabeter, barnehagebarn
- Avvikling av kontantstøtten
- gi innvandrerkvinner tilbud om kvalifiseringsprogram der arbeidsrettet norskopplæring
- kombineres med ordinær arbeidspraksis.

For å unngå at norske trygdeytelser utbetales på et etter lokale forhold uforholdsmessig høyt nivå, bør det vurderes om det er praktisk og juridisk mulig å kjøpekraftsjustere ytelse til gjenlevende ektefelle og barnepensjon der mottakerne er bosatt utenfor EØS, og ikke har egen botid i Norge (kjøpekraftsjustering innebærer at ytelsen gir samme kjøpekraft i utbetalingslandet som i Norge)

Helse

God helse er et grunnleggende premiss for god integrering. Forskning fra SSB og Folkehelseinstituttet viser at innvandrerbefolkningen er overrepresentert i forekomst og risikogruppe for visse alvorlige folkehelseproblemer. For eksempel er innvandrere fra Pakistan, Tyrkia, Iran og Sri-Lanka betydelig overrepresentert med diabetes type-2, og hele 90% av innvandrerkvinner fra Pakistan er i risikogruppen. Diabetes type-2 kan gi betydelig forringet livskvalitet og er samfunnsøkonomisk kostbart (synshemmelser og nyresvikt).

Flere av folkehelseproblemene kan forebygges. Ettersom det er store variasjoner mellominnvandrergruppene vil det være god ressursutnyttelse å gjøre noe av det forebyggende folkehelsearbeidet gruppespesifikt.

Arbeidet med integrering bør orientere seg mer om betydningen av helse og helsetjenester, og inkludere eksisterende kunnskapsgrunnlag om helse for å kunne tegne et bredere bilde av levekårssituasjonen.

I helsesektoren utgjør innvandrere en ressurs. Deres betydning for helse- og omsorgstilbudet kommer imidlertid sjeldent tydelig frem. Statistisk

sentralbyrå rapporterte i 2010 at: "I helse- og sosialtjenestene arbeidet det 25 400 personer som hadde en annen landbakgrunn enn norsk I 2010. Dette er en økning på nær 7 prosent sammenlignet med året før. Sykepleiere utgjør den største gruppen av helsepersonellet, hele 8 000 personer, mens gruppen leger er nest størst med om lag 4 500." Tall fra SSB, 2008, viser at 1 av 5 fastleger er innvandrere. Innvandrere er også overrepresentert som fastleger i små kommuner der det ofte er problematisk å dekke fastlegebehovet. I alt var det i 2008 150 318 innvandrere med Universitets eller høyskoleutdannelse innen helse og sosialfag. I tillegg er helse- og omsorgssektoren avhengig av ufaglært pleie- og rengjøringspersonell, der innvandrere utgjør en stor andel av arbeidskraften. En undersøkelse utført av Rokkan senteret i 2008 viste at hver tredje ansatte i pleie- og omsorgssektoren i Oslo, har innvandrerbakgrunn.

For bedre integrering gjennom helsesektoren mener Oslo Arbeidersamfunn:

- Vi trenger en bedre minoritetskompetanse i helsevesenet slik at rettigheter, tilbud og dialogen mellom helsepersonell og pasient blir utført på en tilstrekkelig måte.
- I helsearbeidet rettet spesielt mot nyankomne innvandrere må et omfattende forebyggende folkehelsearbeid etableres med særlig fokus på kosthold, og ernæring.
- Vi må nyttiggjøre oss av kompetansen innvandrere i helsesektoren besitter til å utvikle en bedre dialog med utsatte innvandrergrupper med spesielt tanke på diabetes, tannhelse og manglende fysisk aktivitet.

Vedtatt på medlemsmøte i Oslo Arbeidersamfunn den 31. januar 2012